

Raad voor de Kinderbescherming
Ministerie van Justitie en Veiligheid

Protocol Afstand ter adoptie

Oktober 2019

Jeugdzorg Nederland

Siriz

Stichting FIOM

Raad voor de

Kinderbescherming

Inleiding

Als een ouder (veelal de moeder), al dan niet gehuwd, zich voornemt afstand te doen van haar nog ongeborn of pasgeboren kind, wordt de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) door Fiom, Siriz of het ziekenhuis benaderd. Indien de RvdK door het ziekenhuis of op andere wijze in kennis wordt gesteld van een voornemen tot afstand, schakelt de RvdK Fiom of Siriz in voor de begeleiding van de afstandsouder(s)¹.

In dit document is vastgelegd hoe, in een dergelijke situatie, de verantwoordelijkheid voor de verschillende activiteiten door de hier genoemde organisaties moet worden ingevuld.

- > Fiom of Siriz begeleidt de afstandsouder(s) bij het nemen van de beslissing en bij de procedure die daarop volgt en rapporteert daarover aan de RvdK.
- > De RvdK is verantwoordelijk voor het goede verloop van de (juridische) procedure en voor het bewaken van de bijbehorende termijnen. De RvdK be vraagt daarbij, steeds vanuit het belang van het kind, de belanghebbende ketenpartners en heeft oog voor de diversiteit in situaties van de afstandsouder(s).
- > De betrokken Gecertificeerde Instelling (GI) is verantwoordelijk voor het uitvoeren van de (voorlopige) voogdij, waaronder de plaatsing van de baby in een neutraal-terreingezin en later in het adoptiegezin. De GI is tevens verantwoordelijk voor de nazorg aan het adoptiegezin, als plaatsing in het gezin niet plaatsvindt of als de baby na plaatsing teruggeplaatst wordt bij de afstandsouder(s) of elders wordt geplaatst.
- > De zorgaanbieder voor pleegzorg is verantwoordelijk voor de begeleiding van het neutraal-terreingezin, inclusief de nazorg aan het neutraal-terreingezin.

Taak en rol rechter

van belang is te benoemen dat de rechter een zelfstandige toetsende taak en onafhankelijke rechtsprekende rol heeft in de procedure die geldt bij afstand ter adoptie.

Geldigheid protocol

Het protocol is gemaakt door de ketenpartners op basis van kennis, ervaring en onderling vertrouwen en kan dus niet zonder meer door anderen worden overgenomen. Het protocol is een handleiding voor de professionals. Professioneel handelen betekent ook afwijken van het protocol, in overleg met de cliënt en ketenpartners, als dat in het belang van de cliënt is.

Het protocol wordt uitgevoerd door de professionals van de verschillende organisaties. Professionals hebben zich te houden aan de kwaliteitsregels van de eigen organisatie bijvoorbeeld het kwaliteitskader en zijn gebonden aan de voor hen geldende beroepsnormen bijvoorbeeld het SKJ en de hieruit voortvloeiende eisen bijvoorbeeld t.a.v. het nemen van beslissingen. (meer ogen principe)

Dit protocol is oorspronkelijk vastgesteld op 1 juli 2007 met een geldigheidsduur van twee jaar. In 2009 is dit protocol geëvalueerd en aangepast en het is opnieuw vastgesteld in april 2010. In 2014 is het protocol na evaluatie opnieuw aangepast en vastgesteld. Bij de aanpassing is voor zover mogelijk rekening gehouden met de inwerkingtreding van de nieuwe Jeugdwet en de Wet Herziening Kinderbeschermingsmaatregelen per 1 januari 2015. In 2017-2018 is het protocol na evaluatie opnieuw aangepast en vastgesteld. Het protocol is geldig tot en met 2021.

In het laatste jaar van de geldigheid zullen partijen het protocol weer evalueren en eventueel bijstellen. Indien eerder wezenlijke wijzigingen nodig zijn, zullen de ondertekenende partijen in onderling overleg tussentijds een verbeterde versie uitbrengen.

¹ Cliënten zijn vrij om gebruik te maken van de hulpverlening van Fiom of Siriz of andere hulpverleners en hulpinstellingen. Indien afstandsouder(s) geen hulp van Fiom of Siriz of andere organisaties wensen, dan zal de Raad voor de Kinderbescherming trachten meer contact met de afstandsouder(s) te onderhouden over de juridische procedure. De RvdK is echter geen hulpverleningsinstelling en kan daarom geen inhoudelijke begeleiding (waaronder geheimhouding) bieden.

Ondertekenende organisaties

- > RvdK: Raad voor de Kinderbescherming
- > Stichting Fiom
- > Siriz
- > Jeugdzorg Nederland namens daarbij aangesloten Gecertificeerde Instellingen en pleegzorgaanbieders.

Met medewerking van:

Oorspronkelijke samenstelling 2007

Mr. Arianne Westhuis, MO-groep Jeugdzorg
Diny Postema, Stichting Ambulante Fiom
Marijke Voois, Siriz
Jan Hoekstra, Raad voor de Kinderbescherming
Mr. Marijke Klarenberg, Raad voor de Kinderbescherming
Mr. Juul Polders-Reinders, Raad voor de Kinderbescherming

Evaluatie en aanpassing 2014

Astrid Werdmuller, Stichting Fiom
Annette van Hulst, Stichting Fiom
Jacolien Teekman, U-Centraal (Fiom) Utrecht
Margriet Gijsen, Siriz
Nanja de Loos, Siriz
Janina Buijsse, Raad voor de Kinderbescherming
Madelon de Vries, Raad voor de Kinderbescherming

Evaluatie en aanpassing 2018

Stichting Fiom
Fiom Utrecht
Siriz
Jeugdbescherming Overijssel
Jeugdbescherming Noord
Jeugdbescherming Gelderland
Jeugdbescherming Brabant
Rechtspraak
Raad voor de Kinderbescherming

Inhoudsopgave

Protocol

A. Voor de bevalling	7
B. Na de bevalling tot en met plaatsing baby in het neutraal-terreingezin	9
C. Tijdens de plaatsing in het neutraal-terreingezin	12
D. Tijdens de plaatsing in aspirant-adoptiegezin	17
E. Adoptie en na de adoptie	19
F. Afstandsouder(s) komt (komen) terug op het voornemen tot afstand doen	21

Toelichting bij de acties van het protocol **23**

Algemene opmerkingen	23
A. Voor de bevalling	23
B. Na de bevalling tot en met plaatsing baby in het neutraal-terreingezin	25
C. Tijdens de plaatsing in het neutraal-terreingezin	27
D. Tijdens de plaatsing in aspirant-adoptiegezin	31
E. Adoptie en na de adoptie	32
F. Afstandsouder(s) komt (komen) terug op het voornemen tot afstand doen	33

Bijlages

Bijlage 1: Schematisch overzicht juridische procedure	34
Bijlage 2: Juridische tijdlijn (in weken)	35
Bijlage 3: Rol van de vader bij het (voornemen tot) afstand ter adoptie	36
Bijlage 4: Aandachtspunten bij afstand door ouders uit het buitenland	38
Bijlage 5: Wensen voor een goede pleegplaatsing bij afstand ter adoptie	39
Bijlage 6: Afstandsverklaring	40
Bijlage 7: Adressen	42

Protocol

A. Voor de bevalling

1

ACTIES Fiom OF Siriz

- > Meldt het afstands-voornemen van de a.s. afstandsouder(s) aan de RvdK.
- > Informeert de afstand overwegende ouder(s) over de juridische consequenties van afstand doen en bespreekt met de ouder(s) of zij open staan voor contact met de RvdK zodat de RvdK ouder(s) kan informeren over de rol en de taak van de RvdK bij de afstandsprocedure.
- > Als blijkt dat de ouder(s) hier niet voor open staan dan deelt Fiom/Siriz dit mede aan RvdK, indien mogelijk met redenen.
- > Meldt aan ziekenhuis of kliniek a.s. bevalling en afstandsvoornemen, indien dit daar nog niet bekend is.
- > Informeert het ziekenhuis over de procedure afstand ter adoptie en over naamgeving.
- > Stelt zo mogelijk een bevallingsplan op en laat dit toevoegen aan het medisch dossier van het ziekenhuis.
- > Meldt aan ziekenhuis dat poliklinische bevalling niet mogelijk is i.v.m. opvang van de baby. Bereidt zo nodig acties t.a.v. geheimhouding voor, met gebruikmaking van het Fiomstuk "Geheimhouding bij een voornemen tot afstand ter adoptie". De PDF is te vinden via:
<https://fiom.nl/sites/default/files/geheimhouding-bij-een-voornemen-afstand.pdf>
- > Indien geheimhouding belangrijk is, dan dit expliciet melden aan de RvdK.

ACTIES RvdK

- > Informeert de ouder(s) bij voorkeur in een persoonlijk gesprek over de (juridische) procedure bij afstand en de rol en taak van de RvdK daarin.
- > Neemt gemotiveerd de redenen op in de rapportage als na overleg met Fiom/Siriz blijkt dat ouder(s) niet openstaan voor een persoonlijk gesprek.
- > Informeert de ouder(s) in ieder geval schriftelijk over de (juridische) procedure, taak en rol van de RvdK bij de afstandsprocedure.

ACTIES GI

nvt

TERMIJN / TIJDSTIP

Bij voorkeur en zo mogelijk ca. 1 maand voor de bevalling.
Voor alle acties hier genoemd!

2

ACTIES Fiom OF Siriz

nvt

ACTIES RvdK

- > Legt melding vast in het systeem.
- > Wijst vaste contactpersoon aan (raadsonderzoeker).
- > Legt eerste contact met GI en bespreekt protocol en werkwijze.
- > Laat Fiom of Siriz weten wie de contactpersoon is van RvdK en, indien bekend, van GI.
- > Informeert - ter voorbereiding op het door de RvdK in te dienen verzoek tot voorlopige voogdij - GI die zal moeten zorgen voor de plaatsing van de baby in een neutraal-terreingezin.

ACTIES GI

nvt

TERMIJN / TIJDSTIP

Dag dat melding van Fiom of Siriz binnenkomt.
Voor alle acties hier genoemd!

ACTIES Fiom OF Siriz

- > Maakt, indien nodig, afspraken met GI, voor onderbrengen verantwoordelijkheid geheimhouding bij Fiom of Siriz.

ACTIES RvdK

nvt

ACTIES GI

- > Neemt contact op met de betreffende organisatie voor Pleegzorg, zodat deze alvast een neutraal-terreingezin kan zoeken en reserveren.
- > Bereidt zo nodig acties t.a.v. geheimhouding voor in overleg met Fiom of Siriz.

TERMIJN / TIJDSTIP

Dag dat melding van RvdK binnenkomt.

B. Na de bevalling tot en met plaatsing baby in neutraal-terreingezin.

1

ACTIES Fiom OF Siriz

Informeert RvdK telefonisch over het tijdstip van geboorte en eventuele bijzonderheden rond de bevalling.

Indien geheimhouding van belang is dan dit expliciet melden aan de RvdK. Meldt ook of domiciliekeuze bij Fiom of Siriz is gewenst.

Zendt, i.v.m. aanvragen voorlopige voogdij, informatie over ouders, motieven tot afstand en relevante informatie aan RvdK.

Informeert ziekenhuis over de procedure afstand ter adoptie, over naamgeving en geboorteaangifte als dit nog niet gebeurd is.

Regelt zo nodig en naar vermogen geheimhouding en overlegt daarbij nauw met de voogd.

ACTIES RvdK

nvt

ACTIES GI

nvt

TERMIJN / TIJDSTIP

Direct op de dag van de geboorte.

Voor alle acties hier genoemd!

2

ACTIES Fiom OF Siriz

nvt

ACTIES RvdK

- > De raadsonderzoeker verwerkt de telefonische melding en de ontvangst van het Fiom- of Siriz-melding/rapport en deelt zaak uit. De RvdK start onmiddellijk onderzoek.
- > Informeert GI telefonisch over de geboorte en benoemt de afspraken en het afstandsprotocol.
- > Zendt rekest voorlopige voogdij naar kinderrechter. Fiom- of Siriz- rapportage wordt integraal toegevoegd aan raadsrapport.
- > In de raadsrapportage moet een advies aan de rechter opgenomen worden of de rapportage van Fiom of Siriz wel of niet aan alle belanghebbende verzonden moet worden i.v.m. geheimhouding.
- > Informeert expliciet de rechtbank dat het een Fiom of Siriz zaak betreft.
- > Stuurt kopie rekest en raadsrapport voorlopige voogdij naar GI.
- > Stuurt kopie rekest en raadsrapport voorlopige voogdij aan afstandsouder(s) (indien gewenst per adres Fiom of Siriz).
- > Stuurt kopie uitspraak voorlopige voogdij rechtbank naar GI en afstandsouder(s) (indien gewenst per adres Fiom of Siriz).

ACTIES GI

nvt

TERMIJN / TIJDSTIP

Direct op de dag van de geboorte. Voor alle acties hier genoemd!

Dag dat uitspraak binnen is.

2 In voorkomende gevallen dat de kinderrechter geen VoVo uitsprekt, wordt een overleg belegd tussen Fiom of Siriz, RvdK en GI. In rekest RvdK en rapport Fiom of Siriz aandacht voor onderbouwing VoVo en gevolgen niet uitspreken VoVo.

3

ACTIES Fiom OF Siriz

nvt

ACTIES RvdK

nvt

ACTIES GI

- > Regelt in overleg met het ziekenhuis en Fiom of Siriz de geboorteaangifte.

TERMIJN / TIJDSTIP

Binnen 3 werkdagen na geboorte.

4

ACTIES Fiom OF Siriz

nvt

ACTIES RvdK

nvt

ACTIES GI

- > Regelt zo nodig en naar vermogen geheim-houdingsacties voor het kind in overleg met Fiom of Siriz.
- > Wijst een contactpersoon aan, die, na de beschikking VoVo, tevens de voorlopige voogdij zal uitvoeren. De naam van deze persoon wordt doorgegeven aan de RvdK en aan Fiom of Siriz.
- > Stelt de organisatie voor Pleegzorg op de hoogte van de geboorte van de baby en overlegt met het ziekenhuis/RvdK/Fiom/ Siriz over de datum van plaatsing in het neutraal-terreingezin.
- > Draagt zorg voor het laten invullen van de lijst met medische gegevens van het kind door het ziekenhuis, mede voor de toekomstige huisarts.
- > Gaat na of een HIV-test van de baby nodig is.
- > Regelt de verzekering van de baby, met als ingangsdatum de geboortedag.
- > Zorgt voor een babyboek met foto's.
- > Bereidt het neutraal-terreingezin voor op de plaatsing en legt zo nodig uit wat de procedure rondom afstand is.
- > Regelt bij langer ziekenhuisverblijf van de baby dat het neutraal-terreingezin de baby bezoekt in het ziekenhuis.
- > Plaatst baby in neutraal-terreingezin.
- > Regelt (zodanig) geheimhouding in overleg met Fiom of Siriz.
- > Maakt in overleg met Fiom of Siriz, afstandsouder(s), neutraal-terreingezin en de organisatie voor Pleegzorg afspraken over eventueel contact tussen baby en afstandsouder(s).

TERMIJN / TIJDSTIP

Direct op de dag van de geboorte.

Binnen 72 uur na geboorte.

Direct bij plaatsing in neutraal-terrein-gezin.

Gedurende de gehele neutraal-terreinplaatsing.

5

ACTIES Fiom OF Siriz

nvt

ACTIES RvdK

- > Maakt een vervolprocedure aanhangig bij de rechtbank.
- > Een afschrift van het rekest gaat naar GI en naar de afstandsouder(s) (indien gewenst per adres Fiom of Siriz).
- > Informeert expliciet de rechtbank dat het een Fiom of Siriz-zaak betreft.

ACTIES GI

nvt

TERMIJN / TIJDSTIP

Binnen 3 maanden (afhankelijk van beschikking VoVo) na de beschikking voorlopige voogdij. Zie toelichting bij B2!

6

ACTIES Fiom OF Siriz

- > Meldt aan de RvdK indien sprake is van enige twijfel over voornemen afstand.
- > Bespreekt met ouder(s) de procedure die de RvdK volgt indien wordt afgezien van afstand.

ACTIES RvdK

- > Start, ingeval geen afstand wordt gedaan, ambtshalve een onderzoek naar de opvoedingssituatie van het kind.

ACTIES GI

nvt

TERMIJN / TIJDSTIP

Zie verder onder E.

C. Tijdens de plaatsing in het neutraalterreingezin

1

ACTIES Fiom OF Siriz

- > Houdt contact met de afstandsouder(s) en is voor RvdK, GI en andere instanties aanspreekpunt voor de afstandsouder(s).
- > Informeert afstandsouder(s) over de juridische procedure en begeleidt haar bij de keuze.

ACTIES RvdK

nvt

ACTIES GI

nvt

TERMIJN / TIJDSTIP

Gedurende de gehele neutraal-terreinplaatsing.

2

ACTIES Fiom OF Siriz

nvt

ACTIES RvdK

nvt

ACTIES GI

- > Bevordert dat vanaf de geboorte een babyboek met foto's en ontwikkelingslijn bijgehouden wordt met het oog op goede overdracht bij plaatsing in aspirant-adoptiegezin.
- > Rapporteert de RvdK over de ontwikkeling van het kind.

TERMIJN / TIJDSTIP

Vanaf de dag van de geboorte en gedurende de gehele neutraalterrein-plaatsing.
Binnen 6 weken na datum beschikking voorlopige voogdij.

3

ACTIES Fiom OF Siriz

nvt

ACTIES RvdK

- > Organiseert eerste voortgangsoverleg met betrokken instanties.
- > Geheimhouding bespreken indien nodig.

ACTIES GI

nvt

TERMIJN / TIJDSTIP

Uiterlijk 7 weken na datum beschikking voorlopige voogdij.

4

ACTIES Fiom OF Siriz

- > Vraagt, indien de afstandsouder(s) bij het afstandsbesluit blijft (blijven), haar (hen) een profiel te geven van het aspirant-adoptiegezin.³
- > Stuurt dit profiel naar de RvdK.

ACTIES RvdK

nvt

ACTIES GI

nvt

TERMIJN / TIJDSTIP

Uiterlijk 9 weken na beschikking voorlopige voogdij.

5

ACTIES Fiom OF Siriz

nvt

ACTIES RvdK

- > Selecteert na de ontvangst van het profiel 3 aspirant-adoptiegezinnen. Bij de selectie wordt rekening gehouden met het profiel.
- > Bezieet of geselecteerde aspirant-adoptiegezinnen nog in aanmerking kunnen komen dan wel beschikbaar zijn voor adoptieplaatsing.
- > Anonimiseert de 3 rapportages van de aspirant-adoptiegezinnen en stuurt ze vervolgens naar GI en Fiom of Siriz.
- > Nodigt via Fiom of Siriz afstandsouder(s) uit voor het tekenen van de afstandsverklaring (evt. in het bijzijn van de vertrouwenspersoon van Fiom of Siriz).

ACTIES GI

nvt

TERMIJN / TIJDSTIP

Uiterlijk 10 weken na beschikking voorlopige voogdij. Voor alle drie de acties!

6

ACTIES Fiom OF Siriz

Na ontvangst van de geselecteerde gezinsprofielen worden deze besproken met de afstandsouder. De uitkomst wordt doorgegeven aan RvdK.

ACTIES RvdK

Raadsonderzoeker geeft voorkeur afstandsouder door aan de GI.

ACTIES GI

- > Bepaalt een voor-keursvolgorde voor de drie door de RvdK aangeboden aspirant-adoptiegezinnen.
- > Stuurt de voorkeurs-volgorde naar de RvdK en Fiom of Siriz.

TERMIJN / TIJDSTIP

Uiterlijk 11 weken na beschikking voorlopige voogdij.
Voor beide acties!

³ In het geval er sprake is van een minderjarige afstandsmoeder, zal voor het kind in principe geen aspirant-adoptiegezin worden gezocht. Het kind zal dan worden geplaatst in een perspectief biedend pleeggezin.

7

ACTIES Fiom OF Siriz

nvt

ACTIES RvdK

> Organiseert, in overleg met betrokkenen, een tweede voortgangs-overleg als dit nodig is.

ACTIES GI

nvt

TERMIJN / TIJDSTIP

Uiterlijk 12 weken na de beschikking voorlopige voogdij

8

ACTIES Fiom OF Siriz

Bericht de RvdK (zo mogelijk middels eindrapportage) over de definitieve beslissing van afstandsouder(s) tot afstand en wat afstandsouders aan kind willen meegeven.

ACTIES RvdK

nvt

ACTIES GI

nvt

TERMIJN / TIJDSTIP

Uiterlijk 12 weken na de beschikking voorlopige voogdij

9

ACTIES Fiom OF Siriz

nvt

ACTIES RvdK

> Zendt het bericht van Fiom of Siriz over de definitieve beslissing tot afstand naar GI door.
> Informeert GI en Fiom of Siriz over feitelijke ondertekening van de afstandsverklaring.

ACTIES GI

nvt

TERMIJN / TIJDSTIP

Dag na ontvangst bericht van Fiom of Siriz
Dag na de ondertekening

10

ACTIES Fiom OF Siriz

nvt

ACTIES RvdK

nvt

ACTIES GI

> Informeert de RvdK over de definitieve keuze van het aspirant-adoptiegezin (NB Bij een afwijkende keuze t.o.v. de keuze van de ouder(s) motiveert GI de keuze).

TERMIJN / TIJDSTIP

Dag na melding ondertekening afstandsverklaring

11

ACTIES Fiom OF Siriz

nvt

ACTIES RvdK

- > Brengt de geselecteerde aspirant-adoptieouders op de hoogte en verifieert of het gezin bereid is de baby op te nemen. De RvdK stemt de datum van het gezamenlijke gesprek af met GI.
- > RvdK informeert asp. adoptieouders over het proces en GI informeert hen over de ontwikkeling van de baby.
- > Draagt, indien de aspirant-adoptieouders akkoord gaan, de contacten met dit gezin over aan GI en licht Fiom of Siriz hierover in.
- > Wijst de ouder(s) en de pleegouders c.q. aspirant-adoptiefouder(s) erop dat de beslissing tot de afstand door de ouder(s) kan worden ingetrokken, tot het moment dat op het adoptieverzoek van de pleegouders/aspirant-adoptiefouder(s) door de rechter is beslist.

ACTIES GI

nvt

TERMIJN / TIJDSTIP

Zo spoedig mogelijk. Zie de toelichting.

12

ACTIES Fiom OF Siriz

- > Licht afstandsouder(s) in over welk definitief aspirant-adoptiegezin is gekozen.

ACTIES RvdK

nvt

ACTIES GI

nvt

TERMIJN / TIJDSTIP

Dag na inlichting door de RvdK over akkoord definitief asp.-adoptiegezin

13

ACTIES Fiom OF Siriz

nvt

ACTIES RvdK

nvt

ACTIES GI

- > Neemt contact met aspirant-adoptieouders op en maakt een afspraak voor een kennismakingsbezoek.
- > Maakt met aspirant-adoptieouders kennis met de baby.
- > Het aantal verzorgingsdagen wordt afgesproken (ongeveer 14 dagen).

TERMIJN / TIJDSTIP

- > Dag na overdracht door de RvdK van de contacten.
- > Zo spoedig mogelijk.
- > Zo spoedig mogelijk.

ACTIES Fiom OF Siriz

nvt

ACTIES RvdK

nvt

ACTIES GI

- > Draagt er zorg voor dat het neutraal-terreingezin op goede wijze afscheid neemt van het kind in het belang van de hechting van het kind.
- > Plaatst het kind in het aspirant-adoptiegezin. Hierbij worden afspraken gemaakt met Fiom of Siriz over de wijze van contact tussen afstandsouder(s) en het aspirant-adoptiegezin.
- > Draagt zorg voor de nodige papieren zodat aspirant-adoptieouders de baby kunnen inschrijven in de nieuwe woonplaats en uitschrijven uit de oude.
- > Verzoekt zo nodig (in overleg met Fiom/Siriz) beide gemeenten om geheimhouding.
- > Begeleidt de plaatsing tot het moment van de gezagsbeëindiging / voogdij-overdracht.

TERMIJN / TIJDSTIP

3 maanden na de geboorte.

Voor alle acties hier genoemd!

D. Tijdens de plaatsing in het aspirant-adoptiegezin.

1

ACTIES Fiom OF Siriz

- > Maakt heldere afspraken over verwachtingen m.b.t. informatie-uitwisseling over het kind tussen de aspirant adoptieouders en de biologische ouder(s) en informeert GI hierover.

ACTIES RvdK

nvt

ACTIES GI

- > Overlegt met Fiom of Siriz of en op welke wijze er afspraken gemaakt worden over eventueel bezoek/afscheid afstandsouder(s).
- > Maakt heldere afspraken over verwachtingen m.b.t. informatie-uitwisseling over het kind tussen de aspirant adoptieouders en de biologische ouder(s) en informeert Fiom of Siriz hierover.

TERMIJN / TIJDSTIP

Uiterlijk 1,5 maand na plaatsing van het kind in het asp.-adoptiegezin.

2

ACTIES Fiom OF Siriz

nvt

ACTIES RvdK

nvt

ACTIES GI

- > Stuurt een eindrapport over haar bemoeienissen aan de RvdK (daarin opgenomen het verloop van de plaatsing en een advies omtrent de voogdijoverdracht).

TERMIJN / TIJDSTIP

Uiterlijk 1,5 maand na plaatsing van het kind in het asp.-adoptiegezin.

3

ACTIES Fiom OF Siriz

nvt

ACTIES RvdK

- > Bereidt het verzoek tot definitieve gezagsvoorziening voor door gesprekken met belanghebbenden.
- > Weging of voogdij naar asp. adoptiefouders moet of bij GI moet blijven.

ACTIES GI

nvt

TERMIJN / TIJDSTIP

1,5 maand na plaatsing van het kind in het asp.-adoptiegezin.

4

ACTIES Fiom OF Siriz

nvt

ACTIES RvdK

nvt

ACTIES GI

Indien de voogdij overgaat naar aspirant-adoptiefouders:

- > Laat de aspirant-adoptie-ouder(s) een bereidverklaring voor de voogdij tekenen.
- > Stuurt de getekende bereidverklaring naar de RvdK.

TERMIJN / TIJDSTIP

Uiterlijk 6 maanden na de beschikking voorlopige voogdij.

5

ACTIES Fiom OF Siriz

nvt

ACTIES RvdK

- > Behoudens bijzondere omstandigheden doet de RvdK een voorstel tot definitieve toewijzing van de voogdij aan beide of aan één van de a.s. adoptieouders aan de hand van rapportage van GI.
- > Stuurt het advies aan de rechtbank door naar GI en de afstandsouder(s) (indien gewenst per adres Fiom of Siriz).
- > Dient het rekest in bij de rechter.

ACTIES GI

nvt

TERMIJN / TIJDSTIP

Uiterlijk 6 maanden na de beschikking voorlopige voogdij.

6

ACTIES Fiom OF Siriz

- > Indien van toepassing: Informeert afstandsouder(s) over zitting en mogelijkheden om daarbij aanwezig te zijn.
- > Informeert rechtbank of afstandsouder(s) wel of niet komt en motiveert, bij afwezigheid, deze keuze.

ACTIES RvdK

nvt

ACTIES GI

GI volgt ontwikkeling van het kind en plaatsing bij aspirant adoptiefouders. Indien afstandsouders contact willen met kind en/of aspirant adoptieouders dan neemt de GI in overleg met Fiom/Siriz initiatieven in de eventueel te ondernemen acties hierin.

TERMIJN / TIJDSTIP

nvt

E. Adoptie en na de adoptie

1

ACTIES Fiom OF Siriz

- > Indien er sprake is van noodzakelijke geheimhouding zal Fiom of Siriz nagaan of het nodig is dat de geboorte van het kind wordt verwijderd van de persoonslijst van de afstandsmoeder en dat de naam van de biologische moeder wordt verwijderd van de persoonslijst van het kind. Wanneer dit nodig blijkt zal Fiom of Siriz dit onder de aandacht van moeder brengen.

ACTIES RvdK

nvt

ACTIES GI

nvt

TERMIJN / TIJDSTIP

nvt

2

ACTIES Fiom OF Siriz

nvt

ACTIES RvdK

nvt

ACTIES GI

- > Als er een afspraak is dat afstandsouder(s) graag informatie willen ontvangen over het kind (zie ook D1, actie Fiom/ Siriz en actie GI) dan voegt de GI aan haar dossier toe wat de afspraken zijn over het uitwisselen van informatie.
- > GI vraagt aan aspirant-adoptiefouders informatie en eventueel foto van het kind en draagt er zorg voor dat dit wordt opgestuurd naar het Fiom/Siriz om toe te voegen aan hun dossier.

TERMIJN / TIJDSTIP

Voor zowel E2 als E3 geldt dat de GI dit doet tot de einde termijn voogdij. Als er geen voogdij meer is kan de GI hier niets meer in betekenen en zal dit rechtstreeks door Fiom en Siriz worden opgenomen met adoptiefouders.

3

ACTIES Fiom OF Siriz

- > Blijft als correspondentieadres (mogelijkheid tot informatieoverdracht, zie ook E2, actie GI) fungeren tussen afstandsouder(s) en andere belanghebbenden.

ACTIES RvdK

nvt

ACTIES GI

- > Blijft aanspreekbaar voor adoptiefouders ingeval zij nazorg wensen of wanneer zij een hulpvraag hebben.

TERMIJN / TIJDSTIP

Voor zowel E2 als E3 geldt dat de GI dit doet tot de einde termijn voogdij. Als er geen voogdij meer is kan de GI hier niets meer in betekenen en zal eventuele correspondentie rechtstreeks door Fiom en Siriz worden opgenomen met adoptiefouders.

ACTIES Fiom OF Siriz

> Hanteert bewaartermijn dossier van 100 jaar na sluiting van het dossier van de afstandsouder.

ACTIES RvdK

> Dossier wordt levenslang bewaard.

ACTIES GI

> 30 jaar na meerderjarigheid van het betrokken kind wordt het dossier vernietigd.

TERMIJN / TIJDSTIP

nvt

F. Afstandsouder(s) komt (komen) terug op het voornemen tot afstand doen

1

ACTIES Fiom OF Siriz

- > Meldt schriftelijk aan de RvdK dat afstandouder(s) op het afstandsbesluit terugkomt.
- > Meldt schriftelijk aan de RvdK wanneer er sprake is van een (te verwachten) zorgelijke opvoedingssituatie.

ACTIES RvdK

nvt

ACTIES GI

nvt

TERMIJN / TIJDSTIP

nvt

2

ACTIES Fiom OF Siriz

nvt

ACTIES RvdK

- > Multidisciplinair overleg met juridisch deskundige over te volgen juridische procedure.
- > Meldt de rechtbank dat het verzoek tot gezagsbeëindiging van afstandouder(s) wordt ingetrokken.
- > Licht GI hierover in.
- > Stelt ambtshalve een onderzoek naar de opvoedingssituatie in.
- > Doet, indien (een) minderjarige afstands-ouder(s) op besluit terugkomt, een voorstel voor de voorziening in het gezag; rapporteert en dient voor de ouders een verzoek in bij de rechtbank om zelf voor het kind te zorgen.
- > Een afschrift van het advies aan de rechtbank wordt naar GI en de afstandouder(s) (indien gewenst per adres Fiom of Siriz) gezonden.

ACTIES GI

Indien de voogdij bij GI ligt, dan heeft de GI hierin een rechtspositie. In dat geval licht de GI aspirant adoptieouders ouders in over het feit dat afstandouder terugkomt op besluit. Van belang bij dit punt is te verwijzen naar toelichting bij de acties; het is geen automatisme dat als de afstandouder terugkomt op besluit, het kind teruggaat naar die ouder.

TERMIJN / TIJDSTIP

Dag na melding Fiom of Siriz.

Dag na melding Fiom of Siriz.

Dag na melding Fiom of Siriz.

Uiterlijk 6 maanden na de geboorte.

Uiterlijk 6 maanden na de geboorte.

3

ACTIES Fiom OF Siriz

nvt

ACTIES RvdK

nvt

ACTIES GI

- > Verzorgt de terugplaatsing naar af-standsouder(s) in overleg met Fiom of Siriz en organisatie voor Pleegzorg.
- > Initieert, indien plaatsing in het aspirant-adoptiegezin reeds is gerealiseerd, overleg tussen alle betrokken instellingen.

TERMIJN / TIJDSTIP

Zo spoedig mogelijk na melding RvdK. Voor beide acties.

4

ACTIES Fiom OF Siriz

nvt

ACTIES RvdK

nvt

ACTIES GI

> Zorgt, in geval van geen afstand, dat alle rapportages die betrekking hebben op de zaak aan de RvdK worden gezonden.

TERMIJN / TIJDSTIP

Uiterlijk 1 week na afsluiting terugplaatsing en nazorgtraject.

5

ACTIES Fiom OF Siriz

> Het dossier wordt na afsluiting van het hulpverleningscontact minimaal 2 jaar bewaard als de moeder zelfstandig voor haar kind gaat zorgen.

ACTIES RvdK

> Het dossier wordt vernietigd op het moment dat het betrokken kind meerderjarig wordt of wanneer het jongste kind van de afstandsouder(s) waarmee de RvdK bemoeienis had de meerderjarigheidsleeftijd verkrijgt.

ACTIES GI

> 30 jaar na meerderjarigheid van het betrokken kind wordt het dossier vernietigd.

TERMIJN / TIJDSTIP

nvt

Toelichting bij de acties

Algemene opmerkingen:

1. De regie bij de afstandsprocedure wordt in sterke mate bepaald door de wettelijke termijnen. Omdat de RvdK belast is met het initiëren van de noodzakelijke juridische handelingen, is de regie bij de afstandsprocedure in hoge mate bij de RvdK belegd. Het is daarom van groot belang dat de RvdK steeds tijdig kan beschikken over alle informatie: over het kind, de afstandsouder(s), de gezinnen of instellingen waarin het kind geplaatst wordt en over de acties die de begeleidende instellingen van deze cliënten verrichten.
2. Het is belangrijk te weten dat voor de geheimhouding van zowel afstandsouder(s) als kind een inspanningsverplichting geldt voor de betrokken instellingen, maar dat geen garanties kunnen worden gegeven. Geheimhouding betekent niet dat de afstandsouder(s) anoniem zijn voor de rechtbank, de RvdK en de betrokken hulpverleningsinstellingen.
3. Omdat het doen van afstand van een baby een ingrijpende beslissing is waarvan een minderjarige wellicht niet alle gevolgen kan overzien, is in de keten (Fiom/Siriz, RvdK en GI) afgesproken dat een minderjarige ouder(s) in principe geen afstand **ter adoptie** zal doen. Voor deze afstandsbaby's wordt geen aspirant-adoptiegezin gezocht, maar de baby zal worden geplaatst in een perspectief biedend pleeggezin. Dit biedt ouder(s) meer ruimte om eventueel terug te komen op hun beslissing en/of biedt hen (indien gewenst) de mogelijkheid contact te houden met het kind. De huidige Afstandverklaring (Bijlage 5: Verklaring over afstand en toestemming voor adoptie) is specifiek gericht op het afstaan ter adoptie. Om die reden is dit formulier niet passend voor een minderjarige. Dit neemt niet weg dat de gevraagde persoonsgegevens en de 11 overwegingen zoals genoemd in de verklaring wel degelijk relevant kunnen zijn in zaken met een minderjarige ouder(s). Ze moeten enkel op een andere manier aan de orde gesteld worden.
4. Voor alle duidelijkheid: Uitzonderingen op deze afspraak blijven uiteraard mogelijk als de situatie daar om vraagt.

A. Voor de bevalling

A1

MELDING

- > Deze melding bevat informatie over persoonsgegevens en vermoedelijke bevallingsdatum en zo mogelijk de reden voor afstand.
- > Indien de moeder wenst af te zien van een persoonlijk gesprek met de RvdK waarin zij wordt geïnformeerd over de juridische procedure en de rol van de RvdK daarin, dan wordt de reden daarvoor opgenomen in de raadsrapportage⁴.
- > De RvdK heeft zijn werkzaamheden voor afstand en adoptie geclusterd. De melding moet geschieden bij één van de volgende locaties van de RvdK: Zwolle, Haarlem, Arnhem, of Rotterdam. Zie voor de werkgebieden van deze raadslocaties en de adressen bijlage 6.

A1 en A3

GEHEIMHOUDING

- > Geheimhouding is niet vanzelfsprekend. Er moet een bewuste keuze worden gemaakt of geheimhouding nodig is en dit moet worden vastgelegd. Gedurende de procedure moet steeds bezien worden of de geheimhouding eventueel kan worden opgeheven. Indien geheimhouding noodzakelijk is, neemt Fiom of Siriz de regie en overlegt met de verantwoordelijke voor het kind wie wat doet.

A1

TERMIJN

- > Bij een periode van 2 maanden voor de bevalling zijn de ketenpartners voldoende in staat om de juiste voorbereidingen te treffen. Een eerdere melding kan gemakkelijk prematuur zijn, omdat er over het voornemen tot afstand doen mogelijk nog geen redelijke mate van zekerheid is.
- > Uiteraard is het in de praktijk mogelijk dat de melding pas gedaan kan worden korter dan 2 maanden voor de bevalling of zelfs na de bevalling. Alle stappen moeten dan wel gezet worden, maar in een korter tijdsbestek.

⁴ Als reden wordt ook aangemerkt dat de moeder geen prijsstelt op een persoonlijk gesprek met de RvdK.

A2

VASTLEGGEN IN HET SYSTEEM VAN DE RVDK (KBPS)

- > Als er sprake is van afstand van een kind, wordt een kinddossier aangemaakt van het nog ongeboren kind. Het kinddossier van het ongeboren kind krijgt de dossiernummer:ONGEBOREN met de achternaam van de moeder plus de geboortedatum 1.1.1800.
- > De naam van de baby en de geboortedatum worden aangepast zodra de baby is geboren en een naam heeft gekregen. In de kindzaak worden de geëigende eindbesluiten genomen en het dossier wordt afgesloten op het moment dat het gezag is geregeld. Het kinddossier blijft in KBPS bewaard onder de ingevoerde naam.

A2 / A3

VASTE CONTACTPERSOON

- > Zowel de RvdK als GI moeten ervoor zorgen dat Fiom of Siriz te allen tijde tijdens de procedure weet wie er aangesproken kan worden. Indien een persoon (tijdelijk) niet aanwezig is, moet direct een vervanger aangewezen en aan de ketenpartners bekendgemaakt worden.
- > Bij de RvdK is in deze fase een raadsonderzoeker contactpersoon. Zodra het kind geboren is en de zaak voor onderzoek is uitgegeven, is deze betreffende raadsonderzoeker contactpersoon.

A2

NEUTRAAL-TERREINPLAATSING

- > Door deze plaatsing (rond de 3 maanden), wordt voor de afstandsouder(s) een bedenktijd ingebouwd. Zie ook E3.
- > Het neutraal-terreingezin mag geen adoptie-aspiraties hebben.

B. Na de bevalling tot en met plaatsing baby in neutraal-terreingezin

B1

RAPPORTAGE FIOM OF SIRIZ

- > De informatie bevat voor zover mogelijk : persoonsgegevens (NB ook domiciliekeuze); bevallingsdatum; plaats van bevalling; aanleiding tot contact; motivatie (van voornemen) om afstand te overwegen.

B1

GEHEIMHOUDING

Indien geheimhouding noodzakelijk is, neemt Fiom of Siriz de regie en overlegt met de verantwoordelijke voor het kind wie wat doet.

- > Er moet met veel organisaties contact opgenomen worden, zoals:
- > Burgerzaken woonplaats afstandsouder(s) – voor afspraken over aangifte en geheimhouding
- > Burgerzaken woonplaats pleeggezin kind – voor afspraken over aangifte en geheimhouding
- > Patiëntenadministratie ziekenhuis – met het verzoek geen post aan de afstandsmoeder te sturen en rekeningen naar Fiom/Siriz (als het de moeder betreft) of voogdijinstelling (als het het kind betreft) te sturen
- > De Zorgverzekering van de afstandsmoeder – met het verzoek om geheimhouding
- > RIVM Dienst Voorlichting en Preventie, Dienst Vaccinvoorziening – om te zorgen dat de hielprikopdracht niet bij de afstandsouder(s) terecht komt maar bij de verzorgers van het kind
- > Sociale verzekeringsbank – om te voorkomen dat er post over kinderbijslag bij de afstandsmoeder komt
- > De IND – indien de afstandsmoeder niet Nederlands is
- > Kruisvereniging, consultatiebureau, felicitatiedienst – om te voorkomen dat er post bij de afstandsmoeder komt.

In het stuk “Geheimhouding bij een voornemen tot afstand ter adoptie” staat uitgebreide informatie over het wat en hoe.

<https://fiom.nl/sites/default/files/geheimhouding-bij-een-voornemen-afstand.pdf>

Neem bij geheimhouding waarbij gevaar dreigt contact op met de Fiom Den Bosch; tel. 088-1264900, en vraag naar Astrid Werdmuller of Nicolette Sprenger. Zij kunnen meedenken over en adviseren in de desbetreffende situatie.

B2

VERWERKEN MELDING DOOR DE RVDK

- > De afstandsouder(s) moet(en) door de RvdK, net als in andere raadsonderzoeken, en met dezelfde kwaliteitseisen, schriftelijk op de hoogte gesteld worden van het feit dat de RvdK een onderzoek instelt. Dit kan, gezien de korte termijn (één dag), parallel lopen aan het verzenden van een kopie van het rekest voorlopige voogdij aan afstandsouder(s).
- > De naam van de baby en de geboortedatum worden aangepast zodra de baby is geboren en een naam heeft gekregen. In de kindzaak worden de geëigende eindbesluiten genomen en het dossier wordt afgesloten op het moment dat het gezag is geregeld. Het kinddossier blijft in KBPS bewaard onder de ingevoerde naam.

B2

START ONDERZOEK

- > Met de invoering van de nieuwe Wet Herziening Kinderbeschermingsmaatregelen (HKM) per 1 januari 2015, heeft de RvdK een verplichting om mogelijkheden van een familie-/netwerkplaatsing te onderzoeken. Daarom zal de onderzoeker van de RvdK al in deze fase bespreken of er mogelijkheden zijn het kind in de familie van de afstandsouder(s) te plaatsen. Een familieplaatsing kan voor het kind het meest nabij komen aan verzorging en opvoeding door de ouder(s). Voor de identiteitsontwikkeling van het kind kan dit van groot belang zijn. Vaak kan het door de omstandigheden niet, maar de mogelijkheid tot familieplaatsing moet expliciet worden overwogen en de afweging moet worden gerapporteerd. (Zie ook art. 8 IVRK: eerbiediging van het recht om identiteit te behouden, met inbegrip van nationaliteit, naam en familiebetrekkingen).
- > Bespreking van dit punt kan in volgende fases, bijvoorbeeld bij de voortgangsoverleggen en de afstandsverklaring, opnieuw aan de orde zijn.
- > De raadsonderzoeker heeft tijdens de gehele procedure steeds ook oog voor de verwekker van het kind en de rol die deze en of zijn familie kan hebben in de verzorging en opvoeding van het kind. De juridisch deskundige moet bij voorkeur worden geraadpleegd in verband met de (ingewikkelde) jurisprudentie rond family life en de vraag of en in hoeverre de verwekker in het proces moet worden betrokken. Zie ook bijlage 3.

B2**VOORLOPIGE VOOGDIJ**

- > Bij openstaand gezag (minderjarige ouders) of niet uitgeoefend gezag (meerderjarige ouders) dient de RvdK een verzoek tot voorlopige voogdij (VoVo) in bij de rechtbank, zodat de Gecertificeerde Instelling (GI) de voorlopige voogdij kan krijgen. De VoVo wordt verzocht met als ingangsdatum de geboortedatum van het kind (i.v.m. verzekering kind en bevallingskosten afstandsouder(s)). De (relevante gegevens uit de) ontvangen rapportage van Fiom of Siriz en verdere relevante gegevens worden opgenomen in het verzoekschrift.
- > De schorsing gezag/voorlopige voogdij maatregel vervalt volgens de huidige wetgeving na verloop van drie maanden na de dag van de beschikking, tenzij voor het einde van deze termijn om een gezagsbeëindiging/voorziening in het gezag over de minderjarige is verzocht.
- > Indien het een kind betreft van een buitenlandse moeder zonder verblijfstatus of met een voorlopige verblijfstatus, zal de RvdK overleggen met de op grond van de Vreemdelingenwet bevoegde instantie (de IND). Dit contact moet bij voorkeur worden gelegd via de juridisch deskundige van de RvdK in de regio (indien nodig in afstemming met afdeling Juridische zaken van Landelijke Staforganisatie van de Raad). Snel handelen van de RvdK en de IND is van groot belang!
- > Onderwerpen die in het overleg aan de orde komen zijn:
 - > Welke status en nationaliteit heeft het kind?
 - > Moet en kan de afstand in het land van herkomst (van de moeder) worden ingezet en, zo ja, hoe en door wie?
 - > Moet en kan het kind naar het land van herkomst (van de moeder)?
 - > In geval van de laatste twee punten moet de Centrale Autoriteit van het ministerie van Veiligheid en Justitie ingeschakeld worden.
 - > Als de moeder tijdens haar asielpcedure afstand doet, gelden de normale regels voor afstand. Sommige moeders willen na de geboorte van het kind worden ontheven van het gezag, in de hoop dat hun kind daarmee een legale verblijfstatus verkrijgt. In deze zaken moet de RvdK zo zuiver mogelijk proberen te toetsen of er een grond bestaat voor gezagsbeëindiging. De gezagsbeëindiging is op zich geen reden een kind een status te verlenen en de RvdK mag dit zeker niet als grond voor de gezagsbeëindiging aanvoeren.
 - > Als het land van herkomst niet bekend is, dan moet de gezagsvoorziening geregeld worden en het kind neutraal worden geplaatst.

B2**KOPIE REKES NAAR AFSTANDSOUDER(S)**

- > Indien de afstandsouder(s) als domiciliekeuze Fiom of Siriz opgegeven heeft/hebben, wordt daar de kopie naartoe gezonden. Ook de oproep voor een zitting bij de rechter wordt daar ontvangen.

B3**GEBOORTEAANGIFTE**

- > De geboorteaangifte geschiedt in de praktijk door het ziekenhuis (arts en/of verpleegkundige) en een getuige. De GI of de Fiom zijn, in overleg, aanwezig om te zorgen voor geheimhouding. Het is de taak van GI om te controleren of de geboorteaangifte tijdig en correct is of wordt gedaan.

B4**GEHEIMHOUDING**

- > Geheimhouding is niet vanzelfsprekend. Er moet een bewuste keuze worden gemaakt of geheimhouding nodig is en dit moet vastgelegd worden.

B4**PLAATSING IN NEUTRAAL-TERREINGEZIN**

- > In bijzondere omstandigheden (bijv. gezondheidstoestand baby) kan van de termijn afgeweken worden. Zie bijlage 5.
- > Neutraal-terreingezin wordt geselecteerd op het kunnen functioneren in een afstandszaak; (o.a. contact met afstandsouder).
- > Ingevolge art. 8.2.1, lid 2 van de Jeugdwet is geen ouderbijdrage verschuldigd door de afstandsouder(s). GI hoeft dan ook in dit soort gevallen geen melding te doen bij het LBIO (Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen).

B4**CONTACT TUSSEN KIND EN AFSTANDSOUDER(S)**

- > Het onderwerp moet in elk geval besproken worden. Indien contact op dat ogenblik niet mogelijk of gewenst is, dan kan het onderwerp later in de procedure terugkomen. Zie C3. Indien contact wel gewenst is, dan wordt dit in een overleg tussen GI, Fiom of Siriz en afstandsouders gefaciliteerd.

B5

GEZAGSVOORZIENING

- > Zowel het verzoek tot gezagsvoorziening (indien de afstandsouder minderjarige is), als een verzoek tot gezagsbeëindiging (indien de afstandsouder meerderjarig is) moeten bij de rechtbank worden ingediend. Hierbij wordt voorgesteld GI pro forma tot voogd te benoemen. De RvdK verzoekt de behandeling van de zaak uit te stellen tot zes maanden na de geboorte.

B6

ONDERZOEK NAAR DE OPVOEDINGSSITUATIE

- > Indien er twijfel bestaat over het voornemen tot afstand doen, wordt in principe altijd door de RvdK een onderzoek gedaan naar de (toekomstige) opvoedingssituatie van het kind bij de ouder(s). Het onderzoek wordt in de regel verricht door dezelfde raadsonderzoeker die ook de juridische afstandsprocedure behandelt. Als het kind teruggeplaatst wordt bij de ouder(s) en dit naar het oordeel van de RvdK naar tevredenheid verloopt (er blijkt geen sprake van een bedreigende situatie voor het kind), dan kan het onderzoek zonder kindbeschermingsmaatregel worden afgesloten.
- > Indien wel een maatregel nodig is, moet dit in samenhang worden gezien met de gezagsvoorziening waarover de RvdK bij terugplaatsing moet adviseren. Zie verder onder E.

C. Tijdens de plaatsing in het neutraal-terreingezin

C₂

INFORMATIE GI

- > GI informeert de RvdK, Fiom, Siriz over de ontwikkelingen van het kind: wanneer werd kind geplaatst, hoe is dit verlopen, evt. bijzonderheden, hoe vaak zijn aspirant-adoptieouders in het neutraal-terreingezin geweest, hoe verliepen deze contacten etc.

C₃₋₈

TERMIJN

- > De termijnen zijn in weken uitgedrukt om daardoor helder te kunnen aangeven hoe de acties van de verschillende instellingen in een relatief korte periode met elkaar samenhangen en elkaar opvolgen. Dit maakt de interne planning bij elke instelling wellicht makkelijker. Zie bijlage 1.

C₃

EERSTE VOORTGANGSOVERLEG

- > Doel bespreking: uitwisselen informatie over vooruitzicht doorzetten afstand door afstandsouder(s); ontwikkeling van de baby; eventueel contact tussen baby en afstandsouder(s); bespreken verdere procedure. Aandacht voor het bewaken van geheimhouding indien nodig.
- > Onderling afspreken wat van de besproken inhoud in verslaglegging wordt opgenomen.
- > Denk ook aan het opnieuw bespreken van de eventuele mogelijkheid het kind in de familie van afstandsouder(s) te plaatsen.
- > De periode van 7 weken is gekozen om enerzijds binnen de periode van uiterlijk 2 maanden te blijven en voldoende ruimte te houden voor actie C₄, en anderzijds om de afstandsouder(s) minimaal zes weken de gelegenheid te bieden de bevalling te verwerken.
- > Bij voorkeur tijdens dit eerste voortgangsoverleg alvast datum tweede voortgangsoverleg vastleggen!
- > Bij voorkeur wordt een gezamenlijke bespreking gehouden. Dit vergt enige organisatie, maar heeft inhoudelijk zeker voordelen boven individuele overleggen tussen raadsonderzoeker en de andere betrokkenen. De onderlinge afstemming is van essentieel belang. Overweeg wie bij dit overleg aanwezig moet zijn met als doel dat zo veel mogelijk ketenpartners aanwezig zijn.

C₄₋₁₄

ONDERSCHIED MEERDERJARIGE- MINDERJARIGE MOEDER

- > Omdat het doen van afstand van een baby een ingrijpende beslissing is waarvan een minderjarige wellicht niet alle gevolgen kan overzien, is in de keten (Fiom/Siriz, RvdK en GI) afgesproken dat een minderjarige ouder(s) in principe geen afstand ter adoptie zal doen. Voor deze afstandsbaby's wordt geen aspirant-adoptiegezin gezocht, maar de baby zal worden geplaatst in een perspectief biedend pleeggezin. Dit biedt ouder(s) meer ruimte om eventueel terug te komen op hun beslissing en/of biedt hen (indien gewenst) de mogelijkheid contact te houden met het kind. De huidige Afstandverklaring (Bijlage 5: Verklaring over afstand en toestemming voor adoptie) is specifiek gericht op het afstaan ter adoptie. Om die reden is dit formulier niet passend voor een minderjarige. Dit neemt niet weg dat de gevraagde persoonsgegevens en de 11 overwegingen zoals genoemd in de verklaring wel degelijk relevant kunnen zijn in zaken met een minderjarige ouder(s). Ze moeten enkel op een andere manier aan de orde gesteld worden. Voor alle duidelijkheid: Uitzonderingen op deze afspraak blijven uiteraard mogelijk als de situatie daar om vraagt.
- > Bij een minderjarige moeder kan niet om gezagsbeëindiging worden gevraagd en moet de rechter verzocht worden de GI met het gezag te belasten. Een andere mogelijkheid is de rechter te verzoeken (één van) beide (perspectief biedende) pleegouders met het gezag te belasten. Als deze optie wordt overwogen dient door de GI met de pleegouders(s) te worden gesproken over (eventuele) financiële consequenties.

C5**SELECTIE ASPIRANT-ADOPTIEGEZINNEN DOOR DE RVDK**

- > Selectie vindt plaats van de lijst van aspirant-adoptiegezinnen die VIA-voorlichting hebben gevolgd en gezinsonderzoek hebben gehad i.v.m. de opname van een buitenlands kind, en waaruit bleek dat deze bereid en geschikt zijn om een in Nederland geboren kind te adopteren. Dit betekent dat zij een aanvullend onderzoek hebben gehad om te bekijken of zij ook geschikt zijn voor het adopteren van een in Nederland geboren kind. Hierbij is gekeken of de aspirant-adoptieouders kunnen omgaan met de onzekerheid dat een in Nederland geboren kind in principe door afstandsouder(s) terugverlangd kan worden. Ook is bekeken of de aspirant-adoptieouders begrip kunnen hebben voor de afstandsmotieven van in Nederland wonende ouders, zij bereid zijn om (desgevraagd) regelmatig informatie te verstrekken over het kind aan de biologische ouders, zij kunnen omgaan met de nabijheid van die ouders en in staat zijn om eventueel contact te houden met de afstandsouder(s) en diens familie, indien deze dit wensen (zie het Kwaliteitskader en het Protocol Asaa van de RvdK).
- > De aspirant-adoptiegezinnen kunnen uit het hele land komen! De RvdK is niet meer zoals voorheen aan de regio of locatie gebonden. Daartoe kan de raadsonderzoeker contact opnemen met de vier andere locaties voor afstands- en adoptiezaken (zie bijlage adreslijst).
- > Het profiel is belangrijk bij de keuze voor de te selecteren gezinnen.
- > Alle goedgekeurde gezinnen (ook homostellen) worden in de keuze betrokken.

C5**RVDK BEZIET OF ASPIRANT- ADOPTIEOUDERS NOG IN AANMERKING KOMEN**

- > Gecontroleerd moet worden of aspirant-adoptieouders concreet betrokken zijn in een andere adoptieprocedure (voor een buitenlands of een in Nederland geboren kind). Twee adoptieprocedures tegelijkertijd is niet mogelijk! Een nieuwe adoptieprocedure kan pas weer plaatsvinden één jaar na opname in het aspirant-adoptiegezin van het laatst opgenomen kind en na opnieuw onderzoek van de Raad (adoptiekind, pleegkind of eigen kind).
- > De raadsonderzoeker onderzoekt door navraag bij de betrokken vergunninghouder (bemiddelaar bij buitenlandse adoptie) hoever de aspirant-adoptieouders gevorderd zijn in de procedure voor opname van een buitenlands kind ter adoptie. Ook wordt ter controle de Basisregistratie Personen (BRP) bevestigd (over persoonsgegevens). (Zie het Kwaliteitskader 2016 en protocollen van de RvdK.)

C6**BEPALEN VOORKEUR-VOLGORDE GI**

- > Bij de keuze van GI zal de voorkeur van de afstandsouder(s) een belangrijke rol spelen, maar ook de ontwikkeling van het kind, de te verwachten beslissing van de afstandsouder(s) over de afstand en de mogelijk toekomstige rol van de afstandsouder(s) na plaatsing.
- > De 3 profielen van de mogelijke aspirant-adoptiegezinnen worden aan de afstandsouder(s) voorgelegd en zij kunnen een advies uitspreken over de voorkeursvolgorde. De (voorlopige) voogd van GI blijft uiteraard als enige bevoegd een beslissing over de voorkeursvolgorde te nemen.

C7**TWEEDE VOORTGANGS-OVERLEG**

- > Met op de agenda: matching aspirant-adoptiegezin; ontwikkeling kind; vooruitzicht keuze biologische afstandsouder(s) t.a.v. definitieve afstand; mogelijke toekomstige rol van afstandsouder(s) na definitieve plaatsing. Bij voorkeur dit gesprek met of in aanwezigheid van de afstandsmoeder.
- > Met elkaar en eventueel aanwezige afstandsouder(s) afspreken wat van de besproken inhoud in verslaglegging wordt opgenomen.

C8**EINDRAPPORTAGE FIOM**

- > De informatie bevat voor zover mogelijk: persoonsgegevens (NB ook domiciliekeuze); bevallingsdatum; plaats van bevalling; aanleiding tot contact; motivatie voor de keuze die gemaakt is; achtergrondgegevens; houding t.a.v. de zwangerschap; gegevens biologische vader, zijn rol/positie; eventuele ziekten in de familie; etnische achtergrond biologische ouders; eventuele wensen t.a.v. adoptieouders, mogelijkheden tot netwerkplaatsing, ervaring hulpverlening, steun uit de omgeving, wensen t.a.v. informatie over het kind.

ONDERTEKENING AFSTANDSVERKLARING

- > Na 3 maanden vraagt de raadsonderzoeker aan de afstandsouder(s) een zogenaamde afstandsverklaring te ondertekenen. In overleg met Fiom of Siriz wordt bepaald waar en wanneer de ondertekening plaatsvindt (zie voor afspraken minderjarige ouder(s) ook Algemene toelichting en toelichting C4-C14).
- > Om de eigenstandige verantwoordelijkheid voor het informeren van de rechtbank over de motieven van de afstandsouder(s) waar te kunnen maken, is de RvdK verplicht (een poging te doen) zelf de afstandsouder(s) minimaal één keer te spreken.
- > Daarnaast is het van belang dat, hoewel het belastend voor hen kan zijn, de afstandsouder(s) de gelegenheid krijgen met een ander dan de directe hulpverlener te praten over het voornemen tot afstand doen.
- > De RvdK moet de afstandsouder(s) er tevens op wijzen dat zij kunnen terugkomen op de afstandsverklaring, totdat op het adoptieverzoek door de rechter is beslist, en welke consequenties daaraan verbonden (kunnen) zijn. Met name, dat terugkomen op de afstandsverklaring niet automatisch betekent dat het kind (onmiddellijk of later) bij hen teruggeplaatst wordt. Zie hiervoor verder de procedure onder E.
- > Indien de afstandsouder(s), na de ondertekening, niet (meer) te bereiken is (zijn), dan loopt de afstandsprocedure gewoon door.
- > Indien afstandsouder(s) niet wil(len) tekenen, maar tegelijkertijd aangeeft/aangeven zelf het kind niet te willen verzorgen en opvoeden, dan overlegt de RvdK met Fiom of Siriz en GI over de te volgen procedure. Met name wordt gekeken of plaatsing in een aspirant-adoptiegezin gerealiseerd moet worden, of dat plaatsing in een pleeggezin aangewezen is. Zie verder ook de toelichting bij D5 over de mogelijkheden bij de definitieve voogdijtoewijzing.

TERMIJN

- > Omdat het tekenen van de afstandsverklaring enige tijd in beslag neemt, mogelijk één tot twee weken, zullen de acties onder C11, vermoedelijk rond de 14e of zelfs 15e week na de beschikking voorlopige voogdij plaatsvinden. Bij plaatsing van de baby in het aspirant-adoptiegezin moet getracht worden de termijn van drie maanden na de geboorte zo dicht mogelijk te benaderen i.v.m. het voorkomen van mogelijke hechtingsproblematiek. (Indien mogelijk kan een termijn ook korter.)

COMMUNICATIE MET ASPIRANT-ADOPTIEGEZIN DOOR RVDK

- > De RvdK brengt het aspirant-adoptiegezin op de hoogte van de juridische aspecten rond de binnenlandse adoptieprocedure en de evt. bijzonderheden rondom de afstand. Zo wijst de RvdK de aspirant-adoptieouder(s) erop dat de toestemming tot adoptie door de afstandsouder(s) kan worden ingetrokken, totdat op het adoptieverzoek door de rechter is beslist. Het aspirant-adoptiegezin heeft tot de uitspraak over de adoptie de status van pleeggezin. En voor wat betreft de bijzonderheden rondom de afstand kan bijvoorbeeld gedacht worden aan het feit dat moeder onder geheimhouding afstand heeft gedaan.
- > Het voorstel aan de aspirant-adoptieouders wordt gedaan op basis van feitelijke gegevens, maar zonder foto en zonder naam van het kind te noemen.
- > Indien de in aanmerking komende aspirant-adoptieouder(s) positief op het voorstel reageren, heeft de RvdK met hen een aanvullend contact over de mogelijke plaatsing van het kind en de eventuele wensen van de afstandsouder(s). Ook gaat het hierbij over de vraag hoe zij na een eventuele plaatsing van een kind denken te zullen omgaan met het desgevraagd informeren van de afstandsouder(s) over de ontwikkeling van het kind, met vragen van het kind over zijn herkomst en wat hun bereidheid is tot eventueel contact met de afstandsouder(s). De bereidheid van aspirant-adoptieouder(s) tot het geven van de gevraagde informatie is van wezenlijk belang (Kwaliteitskader 2016). Informatie hierover moet in de raadsrapportage worden opgenomen.

PLAATSING IN ASPIRANT-ADOPTIEGEZIN

- > De GI volgt (voorlopig) de plaatsing. Bij de plaatsing of kort daarna wordt in overleg met asp. adoptiefouders, moeder en de GI gewogen wat in het belang van het kind is: of GI of asp. adoptiefouders het gezag krijgen. RvdK levert maatwerk op zaaksniveau. Zie D5.

D. Tijdens de plaatsing in het aspirant-adoptiegezin

C3

VOORBEREIDING DEFINITIEVE GEZAGS-VOORZIENING

- Belanghebbenden zijn: degene op wiens rechten of verplichtingen een zaak rechtstreeks betrekking heeft (Kwaliteitskader 2016). Dat betekent in elk geval: het kind, de afstandsouder(s), de aspirant-adoptieouders, GI.

C3-8

ADVIES DEFINITIEVE TOEWIJZING VOOGDIJ

Er zijn verschillende mogelijkheden voor de gezagsvoorziening:

1. Er zijn, vanuit het kindperspectief, gronden om het gezag voorlopig bij een neutrale instelling te laten. In dat geval moet bij een meerderjarige moeder zo spoedig mogelijk de gezagsbeëindigingsprocedure van de biologische ouder(s) in gang gezet worden, met een opdracht van het gezag aan de GI. Bij een minderjarige moeder moet de rechter verzocht worden de GI met het gezag te belasten.
2. Aspirant-adoptieouders kunnen zelf meteen de voogdij op zich nemen. In dat geval moet bij een meerderjarige moeder zo spoedig mogelijk de gezagsbeëindigingsprocedure in gang gezet worden voor een gezagsopdracht aan een van beide aspirant-adoptieouders. Bij een minderjarige moeder moet de rechter verzocht worden (één van) beide (perspectief biedende) pleegouders met het gezag te belasten. Wanneer vervangende ouders gezamenlijk de voogdij op zich nemen, heeft dat tot gevolg dat zij onderhoudsplichtig worden. GI bespreekt de financiële consequenties met de vervangende ouders.

Afhankelijk van de afspraken met de gerechtelijke instantie in het arrondissement is het in beide gevallen noodzakelijk de termijn te bewaken.

Belangrijk is in het advies aan de rechtbank te vermelden of de afstandsouder(s) en aspirant-adoptieouder(s) (wanneer het advies is aan hen de voogdij op te dragen) gescheiden moeten worden gehoord. Dit zal in de regel het geval zijn.

E. Adoptie en na de adoptie

E

ALGEMEEN

- > Na minimaal 1 jaar verzorging kunnen aspirant-adoptieouders een verzoek tot adoptie doen. Nadat de rechtbank de adoptie heeft uitgesproken, kan de afstandsouder(s) binnen 3 maanden in hoger beroep gaan tegen de adoptie.
- > Soms vragen adoptieouders en/of hun advocaat of de afstandsouder(s) een akte van berusting wil ondertekenen, waarmee wordt afgezien van de mogelijkheid om in beroep te gaan. Contact hierover met de afstandsouder(s) dient altijd via een verzoek tot adoptie bij de rechtbank te verlopen. De GI neemt dit mee in de overdracht van de voogdij naar aspirant-adoptieouders.

E1

VERWIJDEREN GEGEVENS VAN PERSOONSLIJSTEN NA DE ADOPTIE

Nadat de adoptie van het kind is uitgesproken, ruim een jaar na de geboorte, kan het kind verwijderd worden van de persoonslijst van moeder.

De geboorte van het kind staat vermeld op de persoonslijst van de biologische moeder in de BRP. Andersom staat de biologische moeder op de geboorteakte én de persoonslijst van het kind vermeld. Een persoonslijst is zichtbaar voor sommige overheidsorganen die toegang hebben tot gegevens uit de BRP, zoals de Belastingdienst. Na de adoptie kan geregeld worden dat bovenstaande gegevens van de persoonslijst van beiden afgehaald worden. De naam van de moeder kan niet verwijderd worden van de geboorteakte van het kind.

Bij noodzakelijke geheimhouding is het aan te raden te regelen dat na de adoptie de gegevens van de persoonslijsten van het kind en de afstandsmoeder verwijderd worden:

- > Een verzoek om verwijdering van de gegevens van de biologische moeder van de persoonslijst van het kind kan gedaan worden door de adoptieouders (als het kind nog minderjarig is) of door het kind. Het kan ook door de biologische moeder verzocht worden. Dit wordt dan niet vermeld aan het kind, omdat het voortkomt uit een wettelijke adoptie-uitspraak.
- > Een verzoek om verwijdering van de gegevens van het kind van de persoonslijst van de biologische moeder kan alleen door de biologische moeder zelf gedaan worden. Als de adoptie officieel is uitgesproken, krijgt de gemeente hiervan bericht. Drie maanden en één dag na de uitspraak kan de moeder naar de gemeente om het kind van de persoonslijst te laten halen. Zij vult daarvoor een formulier in.

Als het kind van de persoonslijst van de moeder af is, en de moeder van de persoonslijst van het kind, dan is alleen nog maar in de geboorteakte van het kind terug te vinden wie zijn biologische moeder is. In de BRP is dan niet meer in de gegevens van moeder te vinden dat ze dit kind heeft.

Op de geboorteakte van het kind blijft de biologische moeder altijd vermeld. Deze geboorteakte is op te vragen door belanghebbenden: de adoptieouders als het kind minderjarig is en het kind zelf vanaf 16 jaar. Als anderen de akte opvragen moet er toestemming gevraagd worden aan kind of adoptieouders.

Let op: bij noodzakelijke geheimhouding zijn er risico's verbonden aan een perspectief biedende pleegplaatsing, omdat het kind dan niet – zoals na adoptie - van de persoonslijst van de moeder af gehaald kan worden.

E2

INFORMATIE AAN DOSSIER TOEVOEGEN

- > Deze actie is niet afdwingbaar, maar kan voor de identiteitsontwikkeling van het kind en voor eventuele latere zoekacties van belang zijn, zowel voor het kind als voor de afstandsouder(s).

E3

NAZORG

- > Fiom of Siriz biedt nazorg aan afstandsouder(s). GI biedt nazorg aan adoptieouder en –kind.

F. Afstandsouder(s) komt (komen) terug op het voornemen tot afstand doen

F2

MINDERJARIGHEID MOEDER

- > Indien de moeder minderjarig is, moet worden bezien hoe het gezag geregeld moet worden. Indien het een 16- of 17-jarige moeder betreft, kan de kinderrechter haar op haar verzoek meerderjarig verklaren en kan zij vervolgens met het gezag belast worden.

F3

TERUGPLAATSING

- > Als de afstandsouder(s), tijdens de plaatsing in het neutraal-terreingezin, na de geboorte van het kind kenbaar maakt (maken) dat zij terug wil(len) komen op het eerder genomen besluit tot afstand, wordt in principe gewerkt aan een zo spoedig mogelijke hereniging van ouder(s) en kind. De terugplaatsing van het kind is niet afhankelijk van de meerder- of minderjarigheid van de moeder.
- > Indien twijfels bestaan over de opvoedingssituatie bij de afstandsouder(s), kan de RvdK onderzoek doen. Dit kan eventueel leiden tot een rekest ondertoezichtstelling om de veiligheid van het kind tijdens de terugplaatsing te waarborgen.
- > Na plaatsing in het aspirant-adoptiegezin is een hereniging van baby en ouder(s) echter niet automatisch aan de orde. Het belang van het kind wordt dan zeer specifiek gewogen. Betrokkenheid van de RvdK is hierbij gewenst vanwege zijn onderzoek naar de opvoedingssituatie en naar de voorziening in het gezag.

F3

OVERLEG OVER TERUGPLAATSING

- > Het doel van het overleg is: actieplan opstellen voor terugplaatsing en een nazorgtraject uitzetten.
- > Denk hierbij ook aan het bepalen van het tijdstip van opheffen van de geheimhouding.
- > In het overleg moet ook aan de orde komen hoe de verschillende instellingen zullen zorgen voor nazorg aan afstandsouder(s) en aspirant-adoptiegezin.
- > Tevens wordt besproken welke informatieoverdracht tussen de instellingen nog moet geschieden.

Bijlage 1

Schematisch overzicht juridische procedure

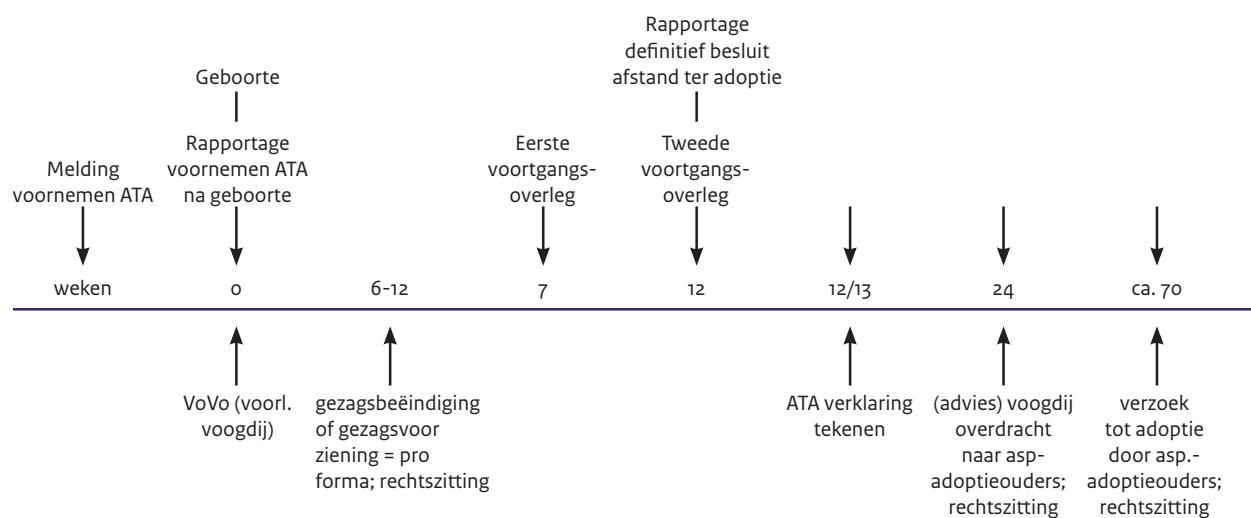
Hierin wordt de meest 'ideale' tijdlijn gevolgd, als geen sprake is van terugkomen op de afstand door afstandsouder(s). Dit geldt bij een minimale doorlooptijd en ervan uitgaande dat de rechtbank vrijwel direct uitspraak doet. In de praktijk zal de procedure veelal langer zijn.

Reden/Aanleiding	Juridische actie RvdK	Week (uiterlijk)	Andere belangrijke ijkmomenten	Bijzonderheden
Melding geboorte	RvdK verzoekt VoVo	0		De schorsing gezag/ voorlopige voogdij maatregel vervalt volgens de huidige wetgeving na verloop van drie maanden na de dag van de beschikking, tenzij voor het einde van deze termijn om een gezagsbeëindiging/ voorziening in het gezag over de minderjarige is verzocht.
		0	Uitspraak rechtbank	VoVo.
		0	Plaatsing baby in neutraal-terreingezin	Binnen 72 uur na geboorte.
		0	Geboorteaangifte	(Binnen 3 dagen na geboorte.)
Wettelijke termijn VoVo (3 maanden afhankelijk van beschikking rechter)	RvdK verzoekt gezagsvoorziening c.q. gezagsbeëindiging; pro forma GI te belasten met de voogdij	6-12		Pro forma: verzoek aanhouding behandeling tot 6 maanden na de geboorte.
		7	1 ^e voortgangsoverleg	
		12	2 ^e voortgangsoverleg	
Vorbereiding definitieve afstand	Uitnodigen afstandsouder(s) voor tekenen afstands-verklaring	12/13		
		12/13	Plaatsing baby in aspirant-adoptiegezin	Ca. 3 maanden na geboorte.
Afloop pro forma-periode	Advies voogdij-opdracht aan derde (GI of aspirant-adoptieouders)	23		Binnen 6 maanden na de geboorte.
		24	Uitspraak rechtbank	Voogdijvoorziening.
		Ca. 70	Verzoek tot adoptie door aspirant-adoptieouder(s)	Na minimaal 1 jaar verzorging ⁵ .
		Ca. 80	Uitspraak rechtbank	Adoptie.

⁵ Voorwaarde voor adoptie is o.a. dat de aspirant-adoptieouder het kind gedurende ten minste drie aaneengesloten jaren heeft verzorgd en opgevoed of, in geval van adoptie door twee personen tezamen, dat zij het kind gedurende ten minste een jaar hebben verzorgd en opgevoed. Indien de echtgenoot, geregistreerde partner of andere levensgezel van de ouder het kind adopteert, geldt dat de adoptant en die ouder het kind gedurende ten minste een jaar hebben verzorgd en opgevoed, tenzij het kind wordt geboren uit de relatie van de moeder met een levensgezel van gelijk geslacht (art.1: 228 BW).

Bijlage 2

Juridische tijdlijn (in weken)

Bijlage 3

Rol van de vader bij het (voornemen tot) afstand ter adoptie

Hieronder zijn enkele situaties beschreven die we kunnen onderscheiden over het betrekken van de vader bij het (voornemen tot) afstand ter adoptie.

Rechtbanken

In sommige delen van het land willen de rechtbanken bijna altijd de vader horen bij (het voornemen tot) afstand ter adoptie. Dit heeft te maken met uitspraken van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, gebaseerd op het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM)⁶. Wanneer er sprake is van 'family life' tussen de verwekker en de moeder en/of het kind, moet de verwekker volgens het Europese Hof bij de beslissingen omtrent het kind betrokken worden. Daaraan geven de rechtbanken nu steeds meer op deze wijze gehoor.

Family life

Volgens de meest recente jurisprudentie moeten bij family life de volgende twee uitgangspunten in het oog worden gehouden.

- > louter biologisch vaderschap is niet voldoende om 'family life' (= nauwe persoonlijke banden) conform artikel 8 EVRM aan te nemen.
- > het al dan niet bestaan van 'family life' in niet huwelijkse relaties hangt af van de aard van de relatie tussen de biologische ouders en van de aantoonbare belangstelling voor en toewijding aan het kind van de vader/verwekker, zowel voor de geboorte als daarna.

Om te beoordelen of sprake is van 'family life' in niet huwelijkse relaties, moet iedere keer opnieuw gekeken worden naar de omstandigheden van betrokkenen, zoals de duur van de relatie tussen de biologische ouders, het soort relatie, of ze wel of niet bij elkaar gewoond hebben en één huishouden hebben gevoerd, of sprake was van een bewuste zwangerschap, of de vader/verwekker voor het kind heeft gezorgd, of er gedurende een bepaalde periode omgang is geweest tussen de vader/verwekker en het kind. Deze opsomming is niet uitputtend, maar geeft een indicatie hoe ernaar gekeken moet worden. Het luistert nauw en iedere rechter maakt zijn eigen afweging. De laatste jaren is een tendens te zien dat de vader soms toch rechten krijgt ook al is er geen sprake van family life. Bijvoorbeeld als hij geen gelegenheid heeft gehad tot contact omdat hij niet op de hoogte was van het bestaan van zijn kind.

Te onderscheiden situaties

Er zijn vier situaties die we duidelijk kunnen onderscheiden:

1. De ouders zijn gehuwd: in deze situatie heeft het kind twee juridische ouders die dus allebei bij beslissingen omtrent het kind moeten worden gehoord. Beiden moeten met de afstand en adoptie instemmen.
2. De ouders zijn niet gehuwd en het kind is voor of na de geboorte door de vader/verwekker erkend: dan geldt hetzelfde als hiervoor bij 1 genoemd.
3. De ouders zijn niet gehuwd, het kind is niet erkend en maar is wel sprake van 'family life': de vader/verwekker moet bij de besluitvorming betrokken worden. Bij onenigheid tussen de biologische ouders is het uiteindelijk de rechter die beslist over de aanspraken c.q. wensen van de vader/verwekker ten aanzien van het kind.
4. De ouders zijn niet gehuwd, het kind is niet erkend en er is geen sprake van 'family life': de vader/verwekker hoeft niet bij de beslissing te worden betrokken c.q. niet te worden gehoord. Overigens kan de rechter, om vast te kunnen stellen of er wel of geen sprake was/is van 'family life', toch voor alle zekerheid de vader/verwekker oproepen.

Twee verschillende categorieën

Er zijn dus twee verschillende categorieën:

- > De vader/verwekker die rechten heeft en bij de besluitvorming betrokken moet worden:
 - ✓ Een vader die door huwelijk of erkenning de juridische vader is
 - ✓ Een vader die family life heeft (gehad) met de moeder en/of het kind.
- > De biologische vader/verwekker waarmee de moeder geen family life (gehad) heeft en het kind dus ook niet. Deze vader heeft geen officieel recht om mee te beslissen over het kind.

⁶ Het is aan de rechtbank om te bepalen wie er belanghebbende(n) zijn in een procedure. De Raad voor de Kinderbescherming kan in zijn rapportage de rechter adviseren om al dan niet bepaalde personen aan te merken als belanghebbende.

De plichten van de vader / verwekker

Bovenstaande gaat over rechten, maar hoe zit het met de plichten van de vader/verwekker? Het komt regelmatig voor dat de vader/verwekker niets te maken wil hebben met het kind en de besluitvorming rond het kind. De plichten van biologische vaders ten aanzien van het meedenken en –beslissen bij een voornemen tot afstand zijn identiek voor degenen met en degenen zonder family life: geen enkele biologische vader kan gedwongen worden mee te denken of te beslissen bij een voornemen tot afstand ter adoptie, behalve als hij gelast wordt door de rechter om op een zitting te verschijnen. Als de moeder zelf voor haar kind gaat zorgen ligt het anders (zie noot⁷).

Wat als de verwekker niet op de hoogte is van de zwangerschap?

Zoals eerder beschreven liggen de juridische rechten op betrokkenheid bij de besluitvorming bij een voornemen tot afstand ter adoptie verschillend. De vader/verwekker die family life heeft gehad met de moeder heeft recht op betrokkenheid. De vader/verwekker die geen family life gehad heeft dit recht in principe niet, maar iedere situatie wordt apart beoordeeld door de rechter. Los van deze juridische rechten speelt het belang van het kind en het belang van de vader/verwekker.

Het is voor het kind belangrijk dat het kan achterhalen wie zijn biologische vader is. Ook is het in zijn belang dat de vader op de hoogte is gesteld van zijn bestaan, en zo niet, dat duidelijk is waarom niet. Mocht het kind later contact willen zoeken met zijn vader, dan kan het feit dat de vader van zijn/haar bestaan weet helpen. Voor de vader/verwekker is het van belang te weten dat er een kind van hem op de wereld is gezet en dat hem de mogelijkheid geboden wordt hier bij betrokken te zijn.

Het komt regelmatig voor dat de moeder niet wil dat de vader op de hoogte is. Soms heeft ze dwingende redenen; ze is zwanger door een verkrachting, ze is door hem mishandeld. Soms zijn haar redenen minder dwingend; ze wil niet dat hij het weet, vindt zijn betrokkenheid niet prettig. Het is belangrijk de moeder te motiveren de vader/verwekker er zo mogelijk bij te betrekken en met haar te bespreken wat de gevolgen zijn voor de vader maar ook voor het kind als hij niet ingelicht wordt. Indien de moeder besluit de vader/verwekker niet in te lichten, dan moet in de verslaglegging duidelijk vastgelegd worden wat er besproken is met de moeder en wat haar overwegingen zijn om hem niet in te lichten. Als de vader/verwekker niet te traceren is moet beschreven worden wat er gedaan is om te proberen hem te vinden. Bij geen contact met vader/verwekker is het belangrijk moeder te motiveren in ieder geval zijn gegevens in het dossier achter te laten voor het kind.

Het is aan de rechter om de juridische rechten van de vader/verwekker af te dwingen als hij dat gerechtvaardigd vindt. De taak van Fiom/Siriz is dit onderwerp zorgvuldig aan de orde te brengen in het licht van meerzijdige partijdigheid en het recht op afstammingsgegevens en dit goed weer te geven in de verslaglegging.

Positie biologische vader / verwekker bij de adoptieaanvraag

Een adoptie kan alleen worden uitgesproken als geen van de ouders het verzoek tegenspreekt. Het enkele verwekkerschap is niet voldoende om in een adoptieprocedure als belanghebbende te worden opgeroepen.

Wie worden in dit verband als ouders aangemerkt en hebben dus recht op tegenspraak bij het adoptieverzoek:

- > de vrouw die het kind heeft gebaard
- > de man die op het tijdstip van de geboorte met de moeder is gehuwd, of die het kind heeft erkend of wiens vaderschap gerechtelijk is vastgesteld.
- > de vader/verwekker als hij family life heeft (gehad) met moeder en het kind, ook al heeft hij het niet erkend.

Om als ouder van een kind te worden aangemerkt en dus als belanghebbende te worden opgeroepen moet er meer zijn dan alleen het biologische verwekkerschap. Dat 'meer' zit hem in het family life aspect en dat is weer heel feitelijk, dus afhankelijk van de omstandigheden van ieder geval op zich. Ook hier is belangrijk te melden dat er de laatste jaren een tendens te zien is dat de vader soms toch rechten krijgt ook al is er geen sprake van familylife. Bijvoorbeeld als hij geen gelegenheid heeft gehad tot contact omdat hij niet op de hoogte was van het bestaan van zijn kind.

7 Als de moeder zelf voor het kind gaat zorgen heeft de verwekker wel plichten. De moeder kan alimentatie van de verwekker vorderen via een claim, wat de relatie met hem ook geweest is. Als zij dit doet moet ze zich realiseren dat ze hem daar mee impliciet als vader van het kind erkent en dat hij op basis daarvan ook rechten kan claimen. Hij kan om een omgangsregeling vragen. Of hij die krijgt hangt weer af van wat hun relatie was, of er sprake was van family life of niet.

Bijlage 4

Aandachtspunten bij afstand door ouders uit het buitenland

Bij afstand door ouder(s) met een andere nationaliteit dan de Nederlandse zal volgens het IVRK en het Haags Adoptie Verdrag eerst gekeken moeten worden naar de mogelijkheden in het land van herkomst. Voor hoe daarover informatie kan worden ingewonnen kan eventueel gebruik worden gemaakt van de procedures behorend bij het Haags Kinderbeschermingsverdrag. Hierover kan contact worden opgenomen met de Centrale Autoriteit internationale kinderaangelegenheden (CA).

E.e.a. is ook afhankelijk van de toekomstplannen van de ouder(s). Het is relevant wat naar reële verwachting het land van verblijf van ouder(s) zal worden. Is het een EU onderdaan dan kan iemand er immers voor kiezen om te werken en wonen in een ander EU land. Zit een ouder in een asielprocedure dan geldt dit niet.

In principe is de volgorde van voorkeur: in nabijheid van de eigen ouders (met het oog op contact mogelijkheden in de toekomst) – van familie – pleeggezin in het land van herkomst en tot slot een pleeg- of adoptiegezin in Nederland.

Bij geboorte krijgt het kind automatisch de nationaliteit van de moeder.

Taakverdeling

Het is van belang de afstandsouder(s) erop attent te maken dat het mogelijk is dat hun kind in het land van herkomst geadopteerd wordt. Dit heeft te maken met de procedures in het land van herkomst. Dit is een taak van Fiom of Siriz.

Na de geboorte zal altijd het land van herkomst op de hoogte worden gesteld van het voornemen tot afstand in Nederland. Dit is een taak van de CA op aangeven van de Raad voor de Kinderbescherming.

Als ouders niet ingeschreven staan in de BRP (Basisregistratie Personen) dan wordt het kind niet automatisch ingeschreven in de BRP. Het is van groot belang dat kind in de BRP wordt ingeschreven, desnoods op het adres van de voogdijinstelling of elders (neutraal terreingezin). Alleen bij inschrijving in BRP wordt bij de Entadministratie (RIVM) bekend dat er een kind is geboren en komt er post over benodigde inentingen enz. op het postadres. En alleen bij inschrijving in BRP krijgt het kind een Burgerservicenummer (BSN) dat nodig is om het kind te kunnen verzekeren tegen ziektekosten.

Als ouders zich willen inschrijven in de BRP dan is er een bewijs van bekendmaking nodig dat gehaald kan worden bij de gemeente. Dit is een taak van de GI in samenwerking met Fiom of Siriz.

Mocht het kind een paspoort nodig hebben dan kan dit aangevraagd worden bij de ambassade van het land van herkomst van de ouder(s). Dit kan samen met de ouder en haar paspoort of met een kopie paspoort ouder. Als dat niet beschikbaar is kan het zelfs met alleen de voogdijbeschikking van de GI. Het kind moet dan eerst worden ingeschreven in het geboorteregister van het land van herkomst bij de betreffende ambassade. Dan kan ook direct een paspoort worden aangevraagd (2x betalen).

Dit is een taak van de GI, eventueel in samenwerking met Fiom of Siriz.

Bijlage 5

Wensen voor een goede pleegplaatsing bij een voornemen tot afstand ter adoptie

Werkwijze bij een voornemen tot afstand ter adoptie, in het kort

Zodra een vrouw een voornemen heeft tot afstand ter adoptie wordt de Fiom betrokken. Op het moment dat de Gecertificeerde Instelling (G.I.) en de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) geïnformeerd zijn, ook als de baby nog niet geboren is, neemt de G.I. contact op met pleegzorg en maakt een crisisverwijzing pleegzorg. Als de baby geboren is gaat het gezag direct over naar de G.I.. Deze schakelt Pleegzorg in om het kind in een tijdelijk opvanggezin te plaatsen. Dit gezin noemen we een neutraal-terrein-gezin. Meestal halen de pleegouders het kind binnen een paar dagen na de bevalling uit het ziekenhuis op. Door deze plaatsing wordt voor de moeder een bedenktijd ingebouwd. Deze plaatsing duurt in principe gemiddeld drie maanden in verband met het hechtingsproces van de baby. In de periode dat het kind in het neutraal-terrein-gezin verblijft, heeft de moeder de tijd om haar voornemen om afstand te doen zorgvuldig te overwegen. Zo heeft zij de ruimte voor haar gevoelens en om te beseffen wat er is gebeurd. Ze kan haar kind bezoeken wanneer zij dat wil (in overleg) en kan zo voor zichzelf onderzoeken hoe zij tegenover haar kind staat. Zij krijgt in die periode intensieve begeleiding van Fiom. Als zij binnen drie maanden na de geboorte van de baby laat weten dat zij toch zelf voor de baby wil zorgen, wordt er in principe gewerkt aan een zo spoedig mogelijke hereniging van moeder en kind. De RvdK voert hiertoe altijd een beschermingsonderzoek uit in verband met de veiligheid van de baby.

Rollen van de betrokken professionals

Fiom: begeleiding van de biologische ouder(s) en hun netwerk. Informatieverstrekking over afstandsprocedure

G.I.: verantwoordelijk voor het gezag, de begeleiding, verzorging, opvoeding en veiligheid rondom het kind en diens netwerk

Pleegzorg: matching en begeleiding pleeggezin

RvdK: uitleg, uitvoering en bewaking van de juridische procedure

Wensen voor een goede pleegplaatsing, waarbij het belang van de baby voorop staat

- > Pleegzorgwerker stelt zich op de hoogte van de afstandsbegeleidingsprocedure. (protocol)
- > Pleegzorgwerker begeleidt pleegouders bij het omgaan met keuzes van biologische ouders en het afscheidproces van de baby.
- > Pleegouders hebben ruimte en tijd om biologische ouders in de gelegenheid te stellen de baby te zien wanneer zij dit wensen (onder begeleiding).
- > Pleegouders staan open voor 'inclusieve pleegzorg'. Indien biologische ouders dit wensen worden verzorgingstaken gedeeld.
- > Pleegouders stellen zich respectvol en neutraal op ten opzichte van de keuze van ouders om wel of geen afstand te doen van hun kind. *Zij stellen zich terughoudend op mbt het uiten van hun eigen gevoelens en meningen naar de ouders.*
- > Pleegouders hebben ervaring met specifiek de opvang van baby's.
- > Pleegouders hebben ervaring met afscheid nemen aan het eind van kortdurende pleegzorgplaatsingen
- > Pleegouders hebben geen kindervens.
- > Indien aan de orde: Pleegouders geven ruimte aan de ouders in het afscheidproces.
- > Indien aan de orde: Pleegouders dragen onder begeleiding van de pleegzorgwerker bij aan het vormgeven van een rol op afstand voor de ouders.
- > Pleegouders hebben ruimte en tijd om mee te werken aan een intensief opgezette wen- en overdrachtsperiode, zoals die afgesproken wordt met de biologische ouders, de pleegouders, of de (aspirant) adoptief ouders en begeleidend professionals. De ouders krijgen daarbij ook de ruimte en tijd om bij het pleeggezin thuis contact te maken met de baby en daar verzorgingstaken te verrichten en een (beginnende) wederzijdse band op te bouwen.

Minderjarigen

Bij minderjarige ouders die afstand overwegen (maar niet kunnen doen vanwege hun minderjarigheid) gelden dezelfde wensen voor een pleeggezinplaatsing.

Door de veranderingen binnen de jeugdzorg zijn de neutraal-terrein-gezinnen veranderd in crisisgezinnen. Hierbij hebben de verschillende partijen rondom afstandzaken gemerkt dat de aansluiting tussen deze doelgroep en de pleegzorg wat minder afgestemd zijn op elkaar. Dit is voor ons de aanleiding om de wensen vanuit de doelgroep alsmede de betrokken partijen helder uiteen te zetten om de samenwerking te verbeteren, aangezien wij allemaal hetzelfde belang hebben, namelijk een veilige en gezonde start voor de pasgeboren baby.

(November 2015 Altra / Fiom Amsterdam Rosemarijn Klarenberg, Winny Kleinjan en Inge van der Lans

Bijlage 6

Afstandsverklaring (C9)

Voorbeeldformulier afstandsverklaring

I Verklaring over afstand en toestemming tot adoptie⁸

Toelichting

- > Lees deze verklaring zorgvuldig door vóór u het formulier in vult. Zo nodig kunt u daarbij hulp krijgen.
- > Onderteken deze verklaring alleen als u elk onderdeel ervan volledig hebt begrepen.
- > Wanneer u iets niet begrijpt, kunt u dat aangeven.
- > U heeft het recht om nu en na de eventuele ondertekening van deze verklaring (opnieuw) advies in te winnen of informatie te ontvangen over de gevolgen van uw toestemming.
- > U ontvangt desgewenst een kopie van deze verklaring.
- > Er mag u geen betaling of vergoeding van enige aard of gunst zijn gedaan of aangeboden noch door u zijn gevraagd met het oog op de verkrijging van uw toestemming tot de adoptie van uw kind.

De ondergetekende:

Geslachtsnaam: _____

Voornamen: _____

Geboortedatum: _____ (dag / maand / jaar)

Land van de gewone verblijfplaats: _____

Nationaliteit: _____

Huidig adres / Domicilie kiezend te : _____

Moeder / Vader⁹ van het hierna genoemde kind:

Geslachtsnaam: _____

Voornamen: _____

Geslacht: Mannelijk / Vrouwelijk

Geboortedatum: _____ (dag / maand / jaar)

Geboorteplaats: _____

Land van de gewone verblijfplaats: _____

Nationaliteit: _____

⁸ Deze verklaring werd opgesteld in lijn met die van het Haags Verdrag van 29 mei 1993 inzake de bescherming van kinderen en de samenwerking op het gebied van de interlandelijke adoptie, welke werd gepubliceerd in Staatscourant 148, vrijdag 7 augustus 1998.

⁹ Doorhalen wat niet van toepassing is.

Verklaart het volgende:

1. Ik zie ondanks eventuele hulp geen mogelijkheid om zelf voor mijn kind te zorgen en het op te voeden¹⁰.
2. Ik wil iedere zorg en verantwoordelijkheid voor mijn kind afstaan.
3. Ik geef toestemming voor adoptie van mijn kind, zonder daarbij enige dreiging of dwang te voelen of te hebben gevoeld.
4. Ik heb geen betaling of andere vergoeding of een gunst voor het krijgen van mijn toestemming gevraagd en/of gekregen. Er zijn mij ook geen toezeggingen gedaan dat ik een betaling, een andere vergoeding of een bepaalde gunst in de toekomst ga krijgen voor mijn toestemming.
5. Ik besef dat mijn kind geadopteerd kan worden door een echtpaar, een samenwonend stel of één persoon (een alleenstaande).
6. Ik besef dat de adoptie van mijn kind tot gevolg zal hebben dat er familierechtelijke betrekkingen tussen mijn kind en de adoptiefouder(s) ontstaan.
7. Ik besef dat ik mijn toestemming geef voor een adoptie die de tussen mij en mijn kind bestaande familierechtelijke betrekkingen verbreekt.
8. Ik besef dat ik na de adoptie van mijn kind geen zeggenschap meer over mijn kind zal hebben.
9. Ik besef dat ik mijn toestemming kan intrekken tot het moment dat de rechter een beslissing neemt over het verzoek van de pleegouders om mijn kind te mogen adopteren. Dit verzoek om adoptie kan door de pleegouders worden gedaan nadat zij mijn kind een jaar lang verzorgd en opgevoed hebben. Ik besef dat de rechter mijn intrekking van de toestemming voor adoptie zal meewegen bij zijn beslissing op het verzoek tot adoptie, maar dat de rechter toch kan besluiten dat mijn kind geadopteerd wordt, wanneer hij dat nodig acht in het belang van mijn kind.
10. Ik besef dat mijn kind later op zoek kan gaan naar mij.
11. Ik verklaar dat ik het bovenstaande volledig heb begrepen.

Aldus naar waarheid,

Opgemaakt te: _____

Datum: _____

Handtekening: _____

II Bevestiging door de instelling die de verklaring in ontvangst neemt

Naam: _____

Functie: _____

Organisatie: _____

Ik verklaar hierbij dat de hiervoor vermelde persoon heden voor mij is verschenen en deze verklaring in mijn aanwezigheid heeft ondertekend.

Ik heb hiervoor een / geen legitimatiebewijs overlegd gekregen.

Opgemaakt te: _____

Datum: _____

Handtekening en stempel: _____

¹⁰ Een nadere toelichting kan aan deze verklaring gehecht worden en in het dossier van de Raad voor de Kinderbescherming worden opgenomen.

Bijlage 7

Adressen

RAAD VOOR DE KINDERBESCHERMING

Raad voor de Kinderbescherming
Landelijke Staforganisatie
Turfmarkt 147
2511 DP DEN HAAG

Postadres:

Ministerie van Justitie en Veiligheid
Raad voor de Kinderbescherming
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

☎ 030 - 888 2400 (bereikbaar tussen 9.00 en 17.00 uur)
🌐 www.kinderbescherming.nl

Locatie Zwolle (Friesland, Groningen, Drenthe, Flevoland en Overijssel)

Schuurmanstraat 2 (8011KP)
Postbus 10075
8000 GB ZWOLLE
☎ 038 - 4554300
✉ Zwolle@RvdK.minjus.nl

Locatie Arnhem (Gelderland, Limburg, Noord-Brabant Oost)

Nieuwe Stationsstraat 20 (6811 KS)
Postbus 9017
6800 DW ARNHEM
☎ 026 - 3226555
✉ Arnhem@RvdK.minjus.nl

Locatie Haarlem (Noord-Holland, Utrecht en Amsterdam)

Jansweg 15 (2011 KL)
Postbus 1175
2001 BD HAARLEM
☎ 023 - 888 25 00
✉ Haarlem@RvdK.minjus.nl

Locatie Rotterdam (Haaglanden, Zuid-Holland, Rotterdam, Zeeland en Noord-Brabant West, Midden en Noord)

Lijnbaan 109 (3012 EN)
Postbus 1983
3000 BZ ROTTERDAM
☎ 010 - 4431100
✉ Rotterdam@RvdK.minjus.nl

Siriz

Hoofdkantoor
Nieuwe Gouwe Westzijde 1
2802 AN Gouda
Postadres: Postbus 60, 2800 AB Gouda
Algemeen tel: 085-1301570
Hulplijn 0800-440 0003
✉ info@Siriz.nl
🌐 www.siriz.nl

Stichting Fiom

Kruisstraat 1
5211 DT 's Hertogenbosch
☎ 088126 49 00
✉ info@fiom.nl
🌐 www.fiom.nl

Stichting Fiom, specialist bij onbedoelde zwangerschap en afstammingsvragen, biedt begeleiding bij een voornemen tot afstand in heel Nederland, met uitzondering van de regio's van Fiom Amsterdam en Fiom Utrecht.

Grootstedelijke Fiom-bureaus

Fiom Amsterdam (onderdeel van Altra)

Hofgeest 341
1102 ER Amsterdam Z.O.
☎ 020520 16 70
🌐 www.altra.nl/fiom

Fiom Amsterdam biedt begeleiding aan inwoners van Amsterdam, Zaanstreek, Waterland, Amstelland en de Meerlanden

Fiom Utrecht (onderdeel van UCentraal)

Kromme Nieuwegracht 50
3512 HK Utrecht
☎ 030236 17 61
🌐 www.fiomutrecht.nl

Fiom Utrecht biedt begeleiding aan inwoners van de provincie Utrecht

Gecertificeerde Instellingen

Een overzicht van de Gecertificeerde Instellingen voor Jeugdbescherming is te vinden op de website van het Keurmerkinstituut: www.keurmerk.nl/NL/Zorg-en-Welzijn/Jeugdbescherming-en-Jeugdreclassering

Dit is een uitgave van
Ministerie van Justitie en Veiligheid
Raad voor de Kinderbescherming | Landelijke Staforganisatie
Postbus 20301 | 2500 EH Den Haag
 [kinderbescherming.nl](https://www.kinderbescherming.nl)

Oktober 2019

Aan de informatie in deze brochure kunnen geen rechten worden ontleend.